

Klinik laborator diagnostikada innovatsion texnologiyalardan foydalanish, muammolar va yechimlar, 2023

**KLINIK LABORATOR
DIAGNOSTIKADA INNOVATSION
TEXNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISH, MUAMMOLAR VA
YECHIMLAR**
**xalqaro ilmiy-amaliy
anjuman**
18 aprel 2023 yil

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi

WWW.SSV.UZ

Toshkent tibbiyot akademiyasi WWW.TMA.UZ

Sayfutdinova Z.A. Bemorni umumiy tahlil uchun balg'am yig'ishga tayyorlash	383
Sayfutdinova Z.A. Najas olish qoidalari	385
Sayfutdinova Z.A. Ichak mikroflorasini o'rganish uchun najasni yig'ish qoidalari	386
Sayfutdinova Z.A., Valijonova M.S. Toksik gepatit etiopatogenezi to'g'risidagi talqin	388
Sayfutdinova Z.A. Laborator tekshirish uchun qonni tayyorlashning umumiy qoidalari	391
Sayfutdinova Z.A. Biologik materialni transportirovka qoidalari	392
Sayfutdinova Z.A., Xidoyatova M.D. Umumiy peshob tahlili normal ko'rsatkichlari	394
Sharofova Sh.N., Kurbonova Z.Ch., Baltayeva F.G. Covid-19 bilan kasallangan bemorlarda antikoagulyasion tizim holati	396
Sharofova Sh.N., Kurbonova Z.Ch. Covid-19 bilan kasallangan bemorlarda trombofiliya genlarini tekshirishning ahamiyati	398
Sharofova Sh.N., Kurbonova Z.Ch., Baltayeva F.G. Covid-19 bilan kasallangan bemorlarda qon ivish tizimidagi o'zgarishlar	400
Shodiyeva G.E., Kurbonova Z.Ch., Nuriddinova N.F. Virus etiologiyali jigar sirrozida gipersplenizm patogenetik mexanizmi	401
Shodiyeva G.E., Kurbonova Z.Ch., Nuriddinova N.F. Virus etiologiyali jigar sirrozida trombositopeniya patogenetik aspekti	403
Shodiyeva G.E., Kurbonova Z.Ch., Nuriddinova N.F. Virus etiologiyali jigar sirrozida klinik belgilar tavsifi	405
Shodiyeva G.E., Kurbonova Z.Ch., Nuriddinova N.F. Virus etiologiyali jigar sirrozida sitopenik sindrom tavsifi	407
Shodiyeva G.E. Alt va Ast tekshiruvlarining klinik ahamiyati	409
Shokirova F.J., Suleymanova D.N. Keksa yoshdagi ayollarda B ₁₂ vitamini ko'rsatkichlarini o'rganish	411
Shoxromboyev S.A., Ishanxodjayeva G.T., Ataniyazov M.K. Qon tomir etiologiyali demensiyada kognitiv buzilishlar va ularni korreksiya qilish	412
Sobirova D.S., Rakhimbaeva G.S., Kim I.G. Modern technologies for diagnostics of structural epilepsy in cerebrovascular pathology	413
Sobirova D.S., Raximbaeva G.S., Kim I.G. Serebro-vaskulyar	

kasallik prognozi shunchalik yomon bo'ldi. Birdan ikkitagacha bo'lgan ko'rsatkichlar distrofik o'zgarishlar bilan birga surunkali jigar kasalliklariga xosdir. 2 dan yuqori koefitsient qiymatining oshishi jigar hujayralarining nekrozida kuzatilishi mumkin va asosan alkogolli jigar zararlanishi uchun xosdir.

Adabiyotlar.

1. Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Laboratoriya ishi: o'quv qo'llanma. Toshkent, 2022. 140 b.
2. Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Laboratoriya ishi: elektron o'quv qo'llanma. Toshkent, 2022. 176 b.
3. Kurbonova Z.Ch., Babadjanova S.A. Sitologik tashxisga kirish: o'quv qo'llanma. Toshkent, "Hilol nashr", 2021. 152 b.
4. Курбонова З.Ч., Бабаджанова Ш.А. Цитологик ташхисга кириш: ўқув қўлланма. Тошкент, 2022. 137 б.
5. Курбонова З.Ч., Бабаджанова Ш.А. Цитологик ташхисга кириш: электрон ўқув қўлланма. 2022, 146 б.
6. Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Sitologik tashxis asoslari: o'quv – uslubiy qo'llanma. Toshkent, 2022. 47 b.
7. Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Sitologik diagnostika asoslari: o'quv – uslubiy qo'llanma. Toshkent, 2022. 47 b.
8. Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A., Saidov A.B. Gematologik kasalliklar sitologik diagnostikasi: o'quv uslubiy qo'llanma. Toshkent, 2021. – 56 b.
9. Курбонова З.Ч., Бабаджанова Ш.А. Лаборатория иши: ўқув қўлланма. 2023, 150 б.
10. Babadjanova Sh.A., Курбонова З.Ч. Qon kasalliklari: o'quv qo'llanma. 2023, 156 b.

KEKSA YOSHDAGI AYOLLARDA B₁₂ VITAMINI KO'RSATKICHLARINI O'RGANISH

Shokirova F.J.^{1,2}, Suleymanova D.N.³

Toshkent tibbiyot akademiyasi¹, O'zbekiston Respublikasi prezidenti administrasiyasi xuzuridagi tibbiyot bosh boshqarmasi 2-markaziy klinik-diagnostik poliklinikasi², Respublika ixtisoslashtirilgan gematologiya ilmiy amaliy tibbiyot markazi³

Tekshirish maqsadi: Kamqonligi bo'lgan keksa yoshdagi ayollarda B₁₂ vitaminini ko'rsatkichlarini o'rganish.

Material va usullar. O'zR PA xuzuridagi 2-MKDP da kamkonlik bilan ro'yxatda turuvchi 52 nafar o'rtacha yoshi 60 dan 90 yoshgacha bo'lgan ayollarda B₁₂ vitaminini miqdori tekshirildi. Ayollarni o'rtacha yoshi 80,5±0,85 yoshni tashkil qildi. Barcha bemorlarga qon umumiy taxlili Mindray BC-3600 gematologik analizatorida, B₁₂ vitaminini qon zardobidagi konsentratsiyasi Cobas ye411 bioximik analizatorida tekshirildi. Kamkonlik sabablarini aniqlash uchun barcha bemorlarni ambulator kartalari taxlil qilindi.

Natijalar. O'tkazilgan tekshiruvlar asosida 30(52,7%) nafar bemorda B₁₂ vitamini konsentratsiyasi me'yorda 350,7±8,7 pg/ml, 16 (30,8%) ayolda past

ko'rsatkichlar $125,7 \pm 12,4$ pg/ml va 6(11,5%) nafarida yuqori ko'rsatkichlar aniqlandi. B₁₂ vitaminini past ko'rsatkichlari aniqlangan bemorlar guruxida B₁₂ vitamini tanqisligi sababi atrofik gastrit 8(50%), 3(18,8%) proton pompa ingibitori qabul qilish, 5(31,3%) 2 tip qandli diabet kasalligi bo'yicha metformin qabul qilganligi aniqlandi. B₁₂ vitaminini ko'rsatkichlarini yuqoriligi sababi 4(66,8%) nafarida surunkali buyrak kasalligi, 1(16,6%) nafarida revmatoid artrit va yana 1(16,6%) ayolda o'tkazilgan koronavirus infeksiyasidan so'ng B gurux vitaminlari kompleksini yaqinda in'eksiya xolida olganligi sabab bo'lgan.

Xulosalar. Shunday qilib, aytish mumkinki qon zardobida B₁₂ vitaminini konsentratsiyasini aniqlash muxim ahamiyatga egadir. Solid o'smalar, birlashtiruvchi to'qima tizimli kasalliklari, surunkali buyrak kasalligi, jigar sirrozi, alkogolni suiste'mol qilish B₁₂ vitaminini ko'rsatkichlarini yuqori bo'lishi sababi sifatida ko'rsatish mumkin. Yuqorida ko'rsatilgan kasalliklarni o'z vaqtida davolash asoratlarni oldini olishga imkon beradi.

QON TOMIR ETIOLOGIYALI DEMENSIYADA KOGNITIV BUZILISHLAR VA ULARNI KORREKSIYA QILISH

Shoxromboyev S.A., Ishanxodjayeva G.T., Ataniyazov M.K.

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Tadqiqot maqsadi. Qon tomir demensiyasida turli darajada kognitiv buzilishlari bo'lgan bemorlarda ishlatiladigan universal neyroprotektiv vositani yaratish va kognitiv buzilishlarini korreksiya qilishda neyroprotektiv terapiyani samaradorligini aniqlash.

Tadqiqot materiali va tekshirish usullari. Tekshiruv obyekti bo'lib Toshkent tibbiyot akademiyasi ko'p tarmoqli klinikasida qon tomir demensiyasida turli darajada kognitiv buzilishlar aniqlanib, standart davo muolajalarini qabul qilgan 48 nafar bemorlar tanlab olindi. Tekshirilayotgan bemorlarda kognitiv buzilishlarni baholash uchun MoCA (Montreal Cognitive Assessment) TEST bo'yicha baholanib, bemorlar uch guruhga ajratib olindi. Birinchi guruhga kognitiv buzilishi bo'lgan 16 ta bemorda MoCA TEST o'rtacha – 24.1, Ikkinchi guruhga kognitiv buzilishi bo'lgan 14 ta bemorda MoCA TEST o'rtacha – 20.5, uchinchi guruhga kognitiv buzilishi bo'lgan 18 ta bemorda MoCA TEST o'rtacha -23.3 aniqlandi.

Ajratib olingan kuzatuv guruhlariga umumiy davo muolajalari bilan birgalikda neyroprotektiv terapiyani samaradorligi neyronlarni saqlab qolish va ularning funktsiyalarini yaxshilash uchun neyrometabolik stimulyatorlar, antioksidant ta'sirga ega preparatlar qo'llanildi.

Birinchi kuzatuv guruhiga (16 ta bemor) –Xolinalfosterat, ikkinchi kuzatuv guruhiga (14 ta bemor) – Sitikolin, uchinchi kuzatuv guruhiga (18 ta bemor) – Etilmetilgidroksipiridin suksinat berildi.

Tadqiqot natijalari. Tekshirilayotgan bemorlarda neyroprotektiv terapiyani samaradorligini baholash uchun MoCA TEST bo'yicha qayta baholanganda quyidagicha natija olindi. Birinchi kuzatuv guruhidagi bemorlarda MoCA TEST dastlab o'rtacha– 24.1, o'tkazilgan muloajalardan so'ng o'rtacha– 26.6 ga, ikkinchi